

socialpolitik. Det här är en levande bok där Irene Levin bjuder in läsaren till olika sociala landskap, dess historia men också hennes egen långa resa i ett ämne som berör. Boken rekommenderas varmt för läsning.

Jörgen Lundälv

docent i socialt arbete vid Göteborgs universitet,

docent i trafikmedicin vid Umeå universitet.

Aktionsforskningen och de olika spänningsfälten – inblickar och fördjupningar

Recenserad bok: Aktionsforskning – möjligheter, utmaningar och variationer

Författare: Hanna Bertilsdotter-Rosqvist, Magdalena Elmersjö, Lisa Kings,
(red.)

Förlag: Studentlitteratur, Lund, 2021

Att läsa litteratur om samhällsförändringar och socialt engagerad samhällsvetenskap är inte bara viktigt och intressant. Det synliggör också den kunskap, erfarenheter och drivkrafter som finns hos författare och yrkesverksamma forskare vid högskolor och universitet i Sverige i dag. Och så mod naturligtvis. Att kunna läsa om deras egna drivkrafter, kunskapsförmedling och vilka spänningsfält som finns inom aktionsforskningen är därför en stor läsupplevelse. Boken ”*Aktionsforskning – möjligheter, utmaningar och variationer*” är skriven av tre författare och forskare, alla verksamma vid Södertörns högskola i ämnena sociologi och socialt arbete. Hanna Bertilsdotter Rosqvist, Magdalena Elmersjö och Lisa Kings är redaktörer till boken som är utgiven av förlaget Studentlitteratur. Det här är en bok som vänder sig till en bred läsegrupp och kan med fördel läsas av studerande, praktiker och forskare som är intresserade av och vill veta mer om aktionsforskningens möjligheter. I boken medverkar även fler författare. Följande tolv författare skriver och reflekterar om aktionsforskningens olika delar: Hanna Bertilsdotter Rosqvist, Pouran Djampour, Magdalena Elmersjö, Marcus Hertz, Lill Hultman, Jonas Ideström, Yvonne Johansson, Lisa Kings, René León-Rosales, Stig Linde, Dominika V. Polanska och Sofia Ågren. Innehållet i de olika kapitlen beskriver och problematiserar olika spänningsfält och här kan läsaren få mer kunskap om etiska dilemman och etik i deltagarnära forskning, kritiska och emancipatoriska förhållningssätt, interaktiv etnografi, spridning av forskningsresultat i praktiken och samhällsnytta för att ge några exempel. I ett inledande kapitel i boken skriver de tre redaktörerna om betydelsen av inkluderande forskning. De skriver följande om inkluderande forskning och menar att den ”syftar till att göra det möjligt för människor med olika funktionssätt

och språkkunskaper att delta i forskningen som forskningsobjekt. I den typen av forskning är det fortfarande forskaren som formulerar forskningsproblemet och kunskapsskapandet och kunskapsspridandet sker på akademins villkor. Inom aktionsforskning avgränsas inte deltagandet till en aspekt utan forskare och deltagare deltar i såväl forskningsprocessen som på fältet, om än i olika utsträckning i olika projekt. Att forska med dem som också är föremål för studien aktualiserar frågor om delaktighet på vilka grunder, maktuttryck och maktordningar, kunskap för vem, åt vem och varför samt frågor som berör de inblandades integritet i relation till betydelsen av att bygga förtroenden. Samtidigt kan grupper som vanligen har lågt förtroende för forskare och akademi genom aktionsforskning komma till tals” (s.17). Denna diskussion är förvisso inte ny utan har förts i flera olika sammanhang under en relativt lång tid. Brukarmedverkan i forskningen, inkluderande forskning, ”patient involvement” och så vidare har diskuterats och problematiserats inte bara av forskare själva utan också av exempelvis funktionshinderorganisationer och patientorganisationer såväl i Sverige som internationellt. I boken beskrivs också att det finns olika innebörder av den samhällsnyttiga forskningen. Bokens redaktörer menar: ”Som aktionsforskare gäller det att förhålla sig till utmaningar som handlar om olika kunskapssyn och att skapa bryggor mellan teori och praktik, för att åstadkomma ”samhällsnytta” och samhällsutnyttjande av forskningsresultat. Olika, ofta konkurrerande, kunskapsperspektiv inom såväl akademien som i olika lokalsamhällen avspeglas i på vems villkor kunskap skapas” (s.23). De beskriver också på ett intressant sätt vid den kamp som finns om såväl tolkningsföreträde som kunskapslegitimitet vid akademien i vår tid. Författarna skriver om ”motorn” i samhällsutvecklingen och beskriver den samhällsengagerade akademien. De menar: ”Den samhällsengagerade akademien kan ses som en institution som inte bara har uppdrag att utbilda och fostra studenter, utan även att fungera som en motor i samhällsutvecklingen” (s.26). Det här är en mycket viktig och angelägen bok som visar vilka styrkor och förtjänster som finns med aktionsforskning i samhället. Bokens redaktörer förklarar också om deras ambition: ”En utgångspunkt för boken är att aktionsforskning och socialt engagerad samhällsvetenskap i dag har en marginaliserad position i samhällsvetenskapen och att både aktionsforskningen och samhällsvetenskapen i stort skulle vinna på att aktionsforskningen hade en mer framträdande roll. Med den här boken försöker vi göra just detta och bidra till en vidare diskussion om vad socialt engagerad forskning kan vara och hur det kan förstås som en del av aktionsforskningstraditionen” (s.27).

Boken består av totalt 10 kapitel där varje avsnitt avslutas med referenslistor. I slutet av boken finns ett person- och sakregister. Ett helhetsintryck av boken är att den ger läsaren ett helhetsperspektiv på aktionsforskningens möjligheter och utmaningar. Också dess variationer behandlas i boken på ett förtjänstfullt

sätt. Det här är en bok som behövs och som är mycket angelägen inte endast ur ämnesperspektiv utan också tvärvetenskapligt. Något händer och uppstår när forskare från olika ämnesdiscipliner möts i ett projekt. Vid brukarmedverkan och samskapande ställs nya krav och utmaningar som är viktiga att diskutera och hantera bland annat ur nya etiska perspektiv. Därför behövs den här boken för att forskningen ska kunna utvecklas på olika nivåer. Det här är en bok som förhoppningsvis kan utkomma fler upplagor i framtiden. Hur aktionsforskningen utvecklas och vilka goda exempel som uppstår i nutid och framtid är något som kan få utrymme i kommande upplaga.

Jörgen Lundälv

docent i socialt arbete vid Göteborgs universitet,

docent i trafikmedicin vid Umeå universitet.

Svensk arbetsmarknadspolitik – från 1800-talet till Covid-19 pandemin

Recenserad bok: Den svenska arbetsmarknadspolitikerna i går och i dag – historisk bakgrund, föränderliga förutsättningar och nya aktörer (andra upplagan)

Författare: Jonas Olofsson, Eskil Wadensjö

Förlag: Studentlitteratur, Lund, 2021

Den svenska arbetsmarknadspolitikerna låter sig inte fångas så lätt med enkla beskrivningar och förklaringar. Den måste helt enkelt sättas in i en institutionell kontext bestående av idéhistorisk debatt men även utifrån en ekonomisk, politisk och social bakgrund. Härvidlag är det centralt att också kunna betrakta olika relationer och beroendeförhållanden mellan exempelvis samhällsekonomi och socialpolitik. Boken *”Den svenska arbetsmarknadspolitikerna i går och i dag – historisk bakgrund, föränderliga förutsättningar och nya aktörer”* är författad av två välkända författare och forskare i Sverige inom området arbetsmarknadspolitik och ekonomisk historia – Jonas Olofsson och Eskil Wadensjö.

Jonas Olofsson är verksam vid institutionen för socialt arbete, Malmö universitet och Eskil Wadensjö vid Institutet för social forskning (SOFI), Stockholms universitet. Som de båda författarna konstaterar i bokens förord så är denna andra upplaga omarbetad och tyngdpunkten i själva uppdateringen ligger på det historiska perspektivet. Boken har de riktat till alla läsare som är intresserade av såväl arbetsmarknadsfrågor i Sverige som de mer generella välfärdspolitiska frågorna. Vid en genomläsning av boken blir det mycket tydligt vilken rymd som de historiska perspektiven får i boken. I de olika avsnitten beskrivs förhållanden från 1800-talet fram till vår egen samtid. Såväl innehållsförteckningen, person- och sakregistret men också referensförteckningen visar historiska ving-